

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2790

יום ראשון כ' כסלו תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק לא | עמוד היומי: ברכות כו. | דף הכולל: ב"מ לג
דף היומי בהלכה: קפ"ב ב'.
מוסר: אהבת חסד - 'וכל זה שכתבנו' עד 'ומשלו במדרש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער החניפות "השביעי" עד שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל"



אחד העובדים שראה את המעשה רץ לספר זאת
לבעל החנות, ומשיזה ווידא את נכונותו, הוא קרא לך
לחדרו ומסר לך משכורת עד סוף החודש, יחד עם
מכתב פיטורין, ונשארת מהוסר עבודה... אתה זוכר?



עשה את שלך, והקב"ה יעשה את שלו

החליט אותו יהודי: "ביום הכפורים נענה הקב"ה לתפילתנו, אם כן - מהיום, כל יום הוא יום הכפורים אצלי..."
החל היהודי לבקש יום יום ב"שמע קולנו" בדמעות, שיזמין לו הקב"ה דירה בקרית ביאליק. והנה, יום אחד נכנס לבית הכנסת יהודי שאינו רגיל להתפלל שם, וראה אותו בוכה בתפילתו. לאחר התפילה ניגש היהודי הזר אל הבוכה, ושאלו מה מציק לו. שח הלה את כל הענין.
הבזיק היהודי חיוך שבע רצון ואמר לו: "התקבלה תפילתך! אני קבלן, וכעת בונה אני בנין בקרית ביאליק בכיכר מול תלמוד התורה של 'החינוך העצמאי', תן לי את דירתך בקרית מוצקין, ובעוד חצי שנה כשאסיים את הבניה תקבל את הדירה בקרית ביאליק, ועל הפרש תשלם לי כל חודש כפי יכולתך!"
היהודי הפשוט החל לברר על טיבן של הדירות הנבנות, והתברר לו כי הקבלן בונה דירות של ארבעה חדרים בלבד, ואילו דירתו בקרית מוצקין היא בת שלושה חדרים, ואם כך הפרש הוא של עשרים אלף לירות! לא היתה לו אפשרות לכך. הוא אמר זאת לקבלן, אך זה התעקש ואמר: "מה זה עסקך? תן לי את דירתך בקרית מוצקין, והיכנס לדירה החדשה, ואת היתרה תשלם בכל חודש כפי יכולתך, אף אם יארכו התשלומים עשרות שנים!"
הגיע היהודי לביתו, מזג לרעייתו "לחיים" והשמחה היתה גדולה, אבל אז התעוררה רעייתו ושאלה: "האם הסביר לך היהודי

לפנינו מעשה נפלא שסיפר הג"ר יצחק קולדצקי שליט"א. הסיפור הובא בגיליון הנפלא 'מי באר' של ידידנו מזכה הרבים רבי ישראל מאיר אלטמן שליט"א, ע"פ הספר 'להאיר':
הסיפור הוא על יהודי פשוט שהתגורר בקרית מוצקין. את סיפור המעשה שמע הרב קולדצקי מבניו של האיש, אברכים יראי שמים, בעת שישבו שבעה על אביהם.
אותו יהודי היה הולך תמים עם אלוקיו, וכשגדלו ילדיו - החל לדאוג על חינוכם: זקוק הוא לתלמוד תורה על טהרת הקדש. (לא ממלכתי דתי וכדו'). בקרית מוצקין לא היה תלמוד תורה, וכיון שכך - הלך אותו אדם בין מכריו לבדוק אם יש להם ילד בגיל המתאים ויקימו תלמוד תורה ביחד, אולם העלה חרס בידו. מצד שני, התברר לו כי בקרית ביאליק קיים תלמוד תורה של "החינוך העצמאי". משלא הצליח במקומו - החליט לעקור דירה לקרית ביאליק, למרות שפרנסתו הייתה בקרית מוצקין.
הסתובב בין מתווכים, ולאחר בירור התברר כי הפרש בין דירה בקרית ביאליק לדירה בקרית מוצקין, עומד על עשרת אלפים לירות - סכום גדול מאד בימים ההם. אותו יהודי התפרנס בדוחק כדי להביא אוכל לטף, ולא היה בידו להשיג סכום זה בשום אופן, שהרי הבנק לא נתן הלוואה כזו ללא ביטחונות, ובטחונות של בשר ודם לא היו לו, בטחון בה' היה לו בשפע - וזה מה שבאמת חשוב.

"אישה זו" - אמר הקבלן - "היא אשת! וכשחזרה, סיפרה לי את הסיפור! ואני התפעלתי מאד: בתקופה שמציאת עבודה היא שאלה של פיקוח נפש, מוכן יהודי להפסיד את עבודתו, ובלבד שמשפחה זרה לא תיכשל במאכלות מפוקפקים! כששמעתי שמציק לך תנאי חינוך בניך בדרך הנפלאה שאתה חי, גמלה בליבי החלטה שאני חייב להיות חלק מן החינוך הנפלא הזה!"

קבלן זה לא היה צעיר כשסיים את בנייתו - הוא היה בן ששים ושמונה.

את ההפרש בין הדירות שילם היהודי במשך שלושים ושלוש שנים, ובחדש ששילם את התשלום האחרון הלך הקבלן לעולמו, והוא זקן מופלג בן מאה ואחת!

לומדים מכאן ב' דברים:

א. יהודי מוסר נפש - הקב"ה עוזר לו. היהודי קיבל דירה ליד התלמוד תורה.

ב. הקבלן האריך ימים הרבה יותר מדרך הטבע, ונפטר בדיוק עם פרעון ההלוואה.

מה מביא אותו לתת לך הלוואה גדולה כל כך ללא בטחונות? והלא הוא מכירך בקושי!"

השיב בעלה: "לא, לא שאלתי, אבל כשאפגוש אותו שוב אשאל אותו".

כשפגשו שאלו, ואז השיב הקבלן: "זוכר אתה שלפני מספר שנים עבדת בסופרמרקט בעיר? בימים ההם היה קשה ביותר למצוא עבודה. והנה, נכנסה לסופרמרקט אישה שחזותה הוכיחה שהיא שומרת תורה ומצוות, ניגשה אל המקפיא והוציאה עוף. אתה ידעת כי העוף אינו כשר דיו, ניגשת אליה והזהרת אותה שהעוף אינו בשבילה... האישה החזירה את העוף למקרר ועמדה לצאת, אבל אז הסתובבה לקול הדרמה שהתרחשה בחנות: אחד העובדים שראה את המעשה רץ לספר לבעל הסופר, ומשאימת בעל המקום את הדבר, הוא קרא לך לחדרו ומסר לך משכורת עד סוף החדש, יחד עם מכתב פטורין. אתה נשאת מחוסר עבודה... זכור לך המעשה הזה?"

"ברור!" השיב, ואיך לא אזכור?"

באחד הימים, בעודה יושבת בחדרה וקוראת פרקי תהלים ברגש, עלה לפתע בדעתה רעיון מוזר ובלתי שגרתני: היא החליטה לכתוב מכתב לבורא העולם. מיד שלפה נייר ועט ורכנה לכתוב



נאר אמונה, נאר אמונה..

חפצה בתלמיד חכם, ויהי מה!

באחד הימים, בעודה יושבת בחדרה וקוראת פרקי תהלים ברגש, עלה לפתע בדעתה רעיון מוזר ובלתי שגרתני: היא החליטה לכתוב מכתב לבורא העולם, אביה הרחום - קל חי וקיים תמיד - ולבקשו לבוא לעזרתה.

ידעה הנערה כי הקב"ה שומע תפילת כל פה והוא אינו זקוק למכתב כזה או אחר כדי למלא את משאלתה, אך למרות זאת החליטה לכתוב את המכתב, מתוך מחשבה כי גם אם אין בו צורך לתפילה, תהיה בו תועלת גדולה עבורה לפרוק את מטען כאביה שככל שעברו השנים הלך ותפח וכבר נעשה כבד מנשוא.

במשך שעות אחדות ישבה הנערה לצד השולחן וכתבה לקב"ה במפורט על אודות מצבה; היא ביטאה את שאיפותיה הגבוהות ואת התעקשותה שלא לוותר עליהן, סיפרה על הקשיים הרבים שחוותה עד כה מראשית שנות יתמותה ועד עתה - בהיותה יושבת, בוגרת, בודדה וגלמודה. אחר שפכה עלי גיליון את תפילותיה הרבות לזכות בבעל תלמיד חכם, חרף נדונייתה הדלה, ולהקים בית נאמן בישראל.

את מכתבה הנרגש סיימה במילים שנכתבו בדם ליבה: 'אתה ה', אבי יתומים ודיין אלמנות, מפרנס עניים ומגביה שפלים, אנא

בעיירה הנודעת מיר התגוררה נערה חכמה וצדקת, אשר בגיל צעיר התייתמה מאביה ונאלצה לצאת לעבוד כדי לכלכל את אמה ואת אחיה הצעירים. את משכורתה הדלה הקדישה בעיקר לכלכלת בני משפחתה, אולם מעט ממנו היא הרשתה לעצמה לשמור למילוי משאלת לב רחוקה שהיתה נצורה בליבה.

ידעה הנערה היטב את הכלל הידוע כי "אם אין אני לי מי לי", ומאחר שלא היה לה אב שיחסוך עבורה לצרכי נישואיה, נאלצה היא לדאוג לעצמה - בעצמה...

כאמור, משכורתה היתה צנועה, והחלק שיכלה להפריש ממנו לעתידה היה קטן בהרבה מהחלק שנאלצה להפריש לכלכלת משפחתה. כך, גם לאחר שנות עבודה לא מועטות, בהגיעה לפרקה לא היה ברשותה הסכום הנדרש לבת ישראל כשרה המבקשת להיכנס לחופה בכבוד עם חתן הגון וירא שמים.

שדכנים דגולים הידפקו על דלתה וניסו לשכנעה להיענות להצעות שונות שלא דרשו נדוניה, אולם הם היו רחוקים מלהשביע את שאיפתה הגדולה, להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה, ולהיות "עזר כנגדו" לבן תורה ותלמיד חכם שיקדיש את חייו ללמוד וללמד, להבין ולהשכיל, לשמור ולעשות ולקיים את דברי התורה הקדושה. וכך השנים נקפו והיא נותרה בודדה -

הרשומה על גביה והופתע כי שם הנמען הוא לא אחר מ"אבינו שבשמים".

הבחור התלבט מאוד אם מותר לו לפתוח את המכתב. במוחו הלמדני העלה סברות לכאן ולכאן, ולבסוף החליט לפתוח. בנשימה עצורה הוא קרא את תוכן המכתב שבמעטפה, ליבו הרגיש כאב בכאבה של הנערה, ודמעות זלגו מעיניו.

הבחור קרא את המכתב שוב ושוב. הדברים שנכתבו בו דיברו בעד עצמם, והוא הבין כי לא דבר ריק הוא שמכל תושבי מיר, יהודים כגויים, מן השמים זימנו את המכתב דוקא לידי, והוא החליט להיוועץ בענין עם מורו ורבו.

ביד רועדת הגיש את המכתב לראש הישיבה הנערץ. הרב הכיר את הנערה טובת הלב ואת משפחתה המיוחסת, ואף הוא הצטרף לתחושת ליבו של הבחור כי זו המיועדת לו מן השמים. אמנם היא היתה מבוגרת ממנו בשש שנים, אך לא היה די בפרט 'שולי' זה כדי לעמעם את המסר הברור שנשלח משמים - תרתי משמע. וכך, זמן מה לאחר מכן הקימו השנים בית נאמן בישראל.

דמעות של גיל שטפו את עיניה של הכלה בעמדה תחת חופתה. הנה כי כן, מכתבה הגיע אל היעד הנכון והיא זכתה להקים בית עם בחור בן תורה מופלג כשאיפתה.

כפי שייחלה, לא עברו ימים רבים, ורבי יצחק יחיאל בעלה התעלה למעלות גדולות בתורה וביראה, עד שהתמנה למנהל רוחני בישיבת מינסק ואף זכה להעמיד תלמידים גדולים בתורה וביראה - בהם הגאון הנודע רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, מי שלימים שח את הסיפור המופלא למקורביו, ויהי לפלא.

(וכל מאמינים)

הענה לתפילתי ומצא עבורי חתן ראוי. בך לבד בטחתי, אנא עשה שלא אבוש ולא אכלם לעולם ועד!

משסיימה את מלאכת הכתיבה, חשה הקלה גדולה, כביכול המטען הכבד שנשאה נפרק מליבה ועבר לשכון בגליון הניר שלפניה.

את גליונות הנייר שנמלאו בשורות צפופות מדם ליבה, הכניסה בתוך מעטפה מוארכת אשר בצידה האחד כתבה: "לאבינו שבשמים", ובצידה השני רשמה את שמה ואת כתובת מגוריה בעירה מיר.

מביתה יצאה הנערה אל השדות הפתוחים שהקיפו את העירה. רוח סתווית קלילה נשבה, והיא המתינה למשב ער שסייע לה להשלים את משימתה. המכתב היה אחוז ברפיון בין אצבעותיה, ומשאך החלה הרוח להתחזק הניפה את ידה אל על ופתחה את כף ידה.

המכתב התעופף באחת אל האויר הפתוח, התערבל עם הרוח ונישא לגבהים. דקה ארוכה התבוננה בו עד שהוא נעלם באופק הרחוק.

כמה ימים לאחר מכן יצא יצחק יחיאל דוידוביץ, מבחירי תלמידי ישיבת מיר הנוודת, לשוח בשדה לעת ערב. הוא עסק באותה עת בסוגיה קשה וסבוכה, וקיווה כי במרחב הפתוח יגיע לצלילות הדעת הראויה שתוביל אותו להבנת הסוגיה.

מהלך היה לאיטו כששפתותיו דובבות בתורה, ולפתע נתקל מבטו במעטפה לבנה המושלכת בין השיחים שבצד הדרך.

'שמא זיכוני מן השמים במצות השבת אבדה?!' הרהר הבחור בליבו, והתכופף להרים את המעטפה, הביט בכתובת

ביום הגעתו לעיירה קלם כשהוא צעיר לימים נעמד משה הבחור החדש בירכתי האולם הרועש והרוגש של בית המדרש. הוא ניסה לאתר פנים מזכרות או מישהו שיעזור לו..



הרב ישראל היימן על אכפתיות מצילת חיים, ואיך זה קשור לפרשת השבוע

סיכוי לצאת מכאן שנים רבות קדימה.

אז מתרחש הסיפור עם שר המשקים ושר האופים ובבת אחת הוא יוצא מאפילה לאור גדול, מעומק בור הכלא למלוכה על כל ארץ מצרים.

כל זה מתחיל בשאלה אחת תמימה... "מדוע פניכם רעים היום?"

יוסף נמצא הכי רחוק מאיפה שהוא רוצה להיות, כביכול במצב אישי הכי נחות שיש, כל אחד אחר במצב הזה לא היה שם לב לאף אחד מסביב, וודאי לא לשני גויים מאוסים ולמצב הרוח העדכני שלהם...

מעשהו של יוסף הצדיק במצרים עמוס באינספור פרטים ופרטי פרטים של לימוד ואורחות חיים הנלמדים מכל פסוק. ניתן לעקוב אחר התנהלותו של יוסף מרגע יציאתו מבית אביו ועד ירדת יעקב למצרים ומכל מילה שלו, מכל תנועת יד או רגל, להפיק מוסר ודרך לחיינו.

אחד הדברים הנפלאים בקורותיו של יוסף מתרחש דווקא במקום הכי אפל ובמצב שלכאורה הכי שפל שלו. במעמקי בית האסורים כאשר יוסף אמנם תופס את ניהול המקום ועל פיו ישק כל דבר, אך באותה מידה לכאורה אין סיכוי ליוסף לצאת משם. ככל שהוא מצליח יותר שם הוא מבין שהוא כאן כדי להישאר ואין

וכמה בחורים וכולם באותו סגנון, מאירי פנים ובידידות כאילו הם חבריו משכבר הימים, הבין ר' משה הצעיר שכך מחנכים כאן... כל אחד מאיתנו מכיר לפחות סיפור אחד על מישהו שהתעניינות כזו הצילה אותו. אין זה חייב להיות הצלה הרואית ממוות או שמד... (יש כאלו סיפורים...) מספיק שהתעניינת בו והארת לו פנים ובזה הצלת לו את הסדר הקרוב או סתם את הבוקר או הערב הבא... וכי זה לא מספיק?? כל אחד מכיר את המעשה עם הבחור בישיבה שהחליט שהוא עוזב הכל ויוצא החוצה, ובמדרגות סידר לו מישהו את צווארון החליפה, וזה מה שהשאיר אותו בעולם התורה. החבר שסידר את הצווארון לא התאמץ מאומה, זה לא לקח לו כסף או זמן. גם לא בטוח שבשעת מעשה הוא אפילו הבין את מה שהוא עושה, ובכל זאת הוא זכה להציל נפש יהודית ודורות רבים אחריו. כמה כאלו מסתובבים בינינו, כמה פעמים ביום יש לנו את האפשרות אולי להציל מישהו... זה לא דורש מאמץ. רק אכפתיות ושימת לב.

אבל יוסף דווקא שם לב. לא רק שהוא שם לב אלא יש לו גם את הפניות הנפשית לשאול ולהתעניין אם ניתן לעזור להם... ומתוך זה צומחת הישועה שלו. מתוך שימת לב לצרכי אלו הפחותים ביותר בעינינו, דווקא שם נמצאת הישועה והרווחה. רבי משה רוזנשטיין זצ"ל משגיח ישיבת לומז'ה היה מספר על היום בו הוא הגיע ללמוד בבית התלמוד דקלם. לפני כן הוא למד בטעלז לשם עדיין לא הגיעה אז תנועת המוסר. בהשפעת מרנא המשגיח ר' ירוחם אותו הוא פגש באקראי ונקשר אחריו, הוא עבר ללמוד בקלם. ביום הגעתו לעיירה קלם כשהוא צעיר לימים נעמד משה הבחור החדש בירכתי האולם הרועש והרוגש של בית המדרש. הוא ניסה לאתר איזה פנים מוכרות או מישהו שיעזור לו, לא עברו דקות מועטות וניגש אליו אחד מהבחורים המבוגרים בפנים מאירות. "אווהו, ברוך הבא! מה שלומך, בוודאי באת מדרך ארוכה ואתה רעב וצמא, מה ניתן להגיש לך?" הוא ניסה להבין מאיפה הוא מכיר את הבחור ולא עלה בידו. רק לאחר שכמוהו נגשו אליו עוד כמה

לאחר שבדקו את כל הצדדים, נשאר בית הדין בספק: מצד אחד, החתן לא קיבל את העבודה כפי שדרש וציפה; מצד שני, הצלם עשה כל אשר ביכולתו. אב בית הדין פנה אל החתן ואמר לו..



הזכות לוותר

יקר! הרי החתונה כבר הייתה וכעת אתה יוצא לחיים חדשים; הצעתי היא לך שתוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום, וכך בוודאי תזכה לחיים טובים עם רעייתך. אם תשאיר את הצלם עם צער וקפידא, הדבר לא יוסיף לכם". הוא לא הסתפק בכך ואמר: "ראה, אם תוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום, אברך אותך בנוכחות הדיינים שתזכה עוד השנה לפרי בטן". שקט השתרר בבית הדין והכול חיכו לשמוע את תגובתו של החתן. אך לתדהמתם הרבה, החתן נעמד ואמר: "איני מוכן לוותר לו! לא אשלם לו שקל נוסף על העוול שנגרם לי". הנוכחים היו המומים. לא בכל יום נשמעת פנייה נרגשת מאב בית הדין אל אחד הצדדים בתוספת ברכה כי אם יוותר ולא יעמוד על דעתו הוא יזכה לפרי בטן, ואם זה לא מספיק, הוא מסרב לקבל את הברכה. באותו הזמן, נכח באולם בית הדין אברך שהגיע על מנת להתלמד כיצד נעשה דין תורה. הוא התרגש מאוד ואמר: "כבוד אב בית הדין! אני מוכן לשלם לצלם את כל תוספת התשלום שמגיעה לו מהחתן, ובתמורה לכך אני מבקש שהברכה של הרב לפרי בטן תחול על אחותי הנשואה כבר מזה עשר שנים ולא זכתה לילדים".

להלן סיפור מדהים ומרגש שנשמע מפי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלחנן, על כוח סגולתה של מידת הוותרנות: הסיפור אירע בבית הדין בחולון, לשם הגיעו לדין תורה, חתן טרי והצלם שצילם את חתונתו. הצלם הגיע לתבוע את החתן, כי החתן לא היה מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע מראש. החתן טען שאינו מוכן לשלם, מפני שהצלם לא עשה את עבודתו כראוי. ומדוע? רבנים חשובים הגיעו לחתונה ולא צולמו, אין לו מזכרת מנוכחותם בחתונה והדבר מצער אותו מאוד ולכן אינו מוכן לשלם את כל הסכום. הצלם, טען מנגד, כי השתדל לעשות את הנדרש ממנו, אך הסיבה שלא הספיק לצלם את כל הרבנים שהגיעו לחתונה, היא מפני שהם הגיעו לדקות ספורות והתערבבו בקהל הרב שנכח בחתונה, והוא לא הספיק לזהות ולצלם אותם. לאחר שבדקו את כל הצדדים, נשאר בית הדין בספק: מצד אחד, החתן לא קיבל את העבודה כפי שדרש וציפה; מצד שני, הצלם עשה כל אשר ביכולתו. מחוסר ראיות, נשאר בית הדין בספק. מכיוון שכך, פנה אב בית הדין אל החתן ואמר לו: "ראה חתן

תשלם לו את הסכום, ואני אברך אותך שתזכה לפרי בטן. אך גם את האברך המתלמד שמסר נפשו והיה מוכן לשלם לצלם את הכסף ובלבד שיזכה בפרי בטן, אני אברך שתזכה אחותו עוד השנה לפרי בטן, בריא ושלם."

הכול היו מרוצים מהפשרה. החתן כתב מיד צ'ק לצלם ונפרד ממנו בידידות, ואב בית הדין עמד בנוכחות הדיינים ובירך את החתן ואת אחותו של האברך, שיזכו עוד השנה להתבשר בבשורות טובות.

באותה שנה נפקדה הכלה אשת החתן בבת, וכמוה נפקדה אחותו של האברך אף היא באותה שנה בבת בריאה ושלמה, אחר עשר שנים (!) של ציפייה ארוכה וקשה לפרי בטן. (המבשר תורני)

החתן, ששמע באותו רגע את בקשתו של אותו אברך, הבין כי הברכה אינה ברכה פשוטה, אלא שווה הרבה. הוא מיד חזר בו והכריז: "אני חוזר ב! אני מסכים לדברי כבוד אב בית הדין ומוכן לשלם לצלם את כל המגיע לו ברגע זה, ובלבד שכבוד אב בית הדין יברך אותי ואת כלתי בפרי בטן".

"זה כבר מאוחר מדי", השיב אב בית הדין לחתן, "לאחר שלא הסכמת להצעה, גילית שאינך באמת מעוניין בכך, ולכן איני מוכן לעשות איתך עסקה זו". החתן לא רצה לוותר והחל ממש להתחנן על נפשו: "לא, לא, אני באמת מוותר לו". וכדי להראות שהוא מתכוון לכך, הוציא מיד מכיסו צ'ק כדי לשלם לצלם, "ובלבד שייתן לי הרב את ברכתו היקרה". אב בית הדין שתק כמה רגעים והרהר מעט. "אתה, החתן

**'הרב גר ברחוב הבא אחרי הכיכר'.. השיב האיש.
'לא, אנחנו לא מחפשים את הרב. אנחנו מחפשים
את איצ'ה', השיבו לו ונפטרו ממנו, 'כנראה שהם
לא רגילים לדמויות בעלות חזות חרדית במושב'..**



יסוד גדול בחינוך שלמדנו ממרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

'שנבוא??' השתומם האב, 'לא נבוא, למה נבוא?' 'תבואו, תבואו. מחכים לכם בישוב שלמי'. השיב הבן.

ברור היה לו, לאבא, כי לא ישתתפו בשמחת בנם, והרי איך יישן בבית שאינו שומר מצוות? מה יאכל? איזו צורה תהיה לו, לשולחן השבת? ובכלל, כל המשקעים מן העבר צפו ועלו, הולמים בעוצמת הכאב שהביאו עמם.

למרות כל זאת, החליט האב, לשאול 'דעת תורה', הוא נכנס לביתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, סיפר על העבר ועל ההווה, וביקש לדעת האם עליו לנסוע לשבת אל היישוב הצפוני, אל בנו המצפה להשתתפותו בברית.

למרבה ההפתעה - הורה לו הרב לנסוע. 'אפילו אוכל כשר אני מסופק אם יהיה לי בביתם' טען האב. 'כשרות זו לא הבעיה', השיב הרב 'קח איתך לחמניות, יין, חתיכת דג וקצת בשר, מה צריך יותר מזה?'

מופתע יצא הרב מבית הגראי"ל זצ"ל, ושב לביתו. הוא בישר לרעייתו כי את השבת הקרובה ישבתו במושב, אצל בנם. כך הורה ראש הישיבה. ביום שישי אחה"צ הם הגיעו אל שער המושב. כתובת מדויקת לא היה להם, והם פנו אל האדם הראשון שפגשו: 'שלום אדוני, היכן גר יצחק או איצ'ה?'

'הרב גר ברחוב הבא אחרי הכיכר'.. השיב האיש. 'לא, אנחנו לא מחפשים את הרב. אנחנו מחפשים את איצ'ה, השיבו לו ונפטרו ממנו, 'כנראה שהם לא רגילים לדמויות בעלות חזות חרדית במושב, והם מפנים כל חרדי שמגיע למושב, אל בית הרב'.. הם

בימי ילדותו, היה איצ'ה (יצחק) ילד טוב ממשפחה טובה, אך בחלוף השנים הוא התמודד עם קשיים שונים שהפכו אותו לנער מתמודד ומאתגר.

תמורות חלו בהתנהגותו ואף מראהו החיצוני לבש צורה אחרת. עימותים מול הצוות החינוכי הפכו לדבר שבשגרה, וגם בבית נערכה האווירה ע"י אמירות והתנהגויות שלא הלמו את רוח הבית והחינוך אותו העניקו אוריו לילדיהם.

מספר שנים חלפו, כשאיצ'ה הולך ומידרדר, עד שבשלב מסוים החליט הבחור לעזוב את הבית ולהתגורר הרחק ממשפחתו. למרבה הכאב, עזיבתו את הבית הקלה במידת מה עליו ואף על הוריו. החיכוכים היום יומיים גבו מחיר כבד מכל בני המשפחה, וכך עשה הוא את דרכו לדירה באחד מיישובי הצפון.

מאז, הקשר ביניהם נותק כמעט לחלוטין. יום אחד הודיע איצ'ה להוריו כי הוא עומד להתחתן. הבשורה לא הייתה משמחת במיוחד... לאחר לבטים רבים החליטו ההורים שלא להשתתף בחתונה: אם הכלה אינה שומרת שבת, והבן בחר לו דרך אחרת - הרי שהם לא ילכו אותו לחופה.

במשך חמש שנים לא ראו אלו את אלו, וההורים אף לא שמעו מבני הזוג. הבן מתגורר במושב בצפון הארץ, והם בבני ברק, רחוק מהעין - רחוק מהלב. בוקר אחד התקשר איצ'ה ובישר לאביו כי נולד להן בן. 'מזל טוב' אמר האב, 'בן ראשון?' 'לא', השיב איצ'ה, 'יש לי עוד שתי בנות. אבא, יש בשבת ברית. וגם 'שלום זכר' בליל שבת. אנחנו רוצים שתבואו'.

נזכרתי שבחבילות שלקחתי מהבית היו כמה ספרים, אחד מהם היה הספר 'אורחות שבת' שקבלתי לבר המצוה שלי. פתחתי אותו לראשונה בחיי, מצאתי את התשובה לשאלתם ולמחרת עניתי להם תשובה. לאחר כמה ימים - שוב שאלה ושוב - אני מברר ועונה. וכך מצאתי את עצמי במצב שבו בני המושב מגיעים אליי יום יום עם שאלות שמתעוררות להם, ואני מחפש תשובות בספרי הלכה ומתקשר לרבנים כדי להשיב על שאלותיהם, 'תבין, אבא, כל זה כשאני בלי כיפה, לא שומר שבת, לא מקפיד על כשרות - והם אומרים לי 'כבוד הרב'! אמנם מידי שבוע הייתי מתחזק מתוקף תפקידי החדש, אבל הדברים נעו בעצלתיים. בשבת אחת, בקשו הנשים מאשתי שתמסור להם שיעור בפרשת השבוע, "כמו בבני ברק". והיא, מה לה ולשיעור תורה... אבל מה לעשות והיא באמת מבני ברק, והם לא מוותרים... הכנתי לה שיעור ממה שזכרתי, וכך היא מוסרת שיעורים לנשים ואני לגברים, עד שברצון או שלא ברצון - התחלנו לחזור בתשובה.

באותה תקופה החלו לקום כאן במושב יקבים קטנים, יקבי בוטיק, שביקשו הכשר של בד"ץ. הרבנים של הבד"ץ פנו אליי ובקשו שאהיה המפקח מטעמם כדי לתת הכשר על היין. אמרתי להם שאין על מה לדבר, מאחר שאני לא יודע את ההלכות. הם שלחו אליי רב שהדריך אותי ביסודיות - מהנטיעות בכרם ועד הבציר, ומהבציר ועד לשיווק. כך הפכתי לנציג של הבד"ץ במושב, כשגם משכורת יש לי מזה. גם עירוב מהודר יש כאן. משפחות שומרות מצוות באות מדי פעם להתארח בשבת בצימרים של המושב, והאברך שדואג לעירוב מהודר בכל המושבים בסביבה מינה אותי לנציג שלו כאן, כך הפכתי גם לרב פוסק בענייני עירוב!... איציק סיים את דבריו, כשהוריו יושבים המומים ומרוגשים.

בבוקר יום השבת נערכה הברית, ואף המשך השבת היה מרומם במיוחד. ההורים שבו לבני ברק מרוגשים ומלאי נחת, והאב מיהר להיכנס שוב אל הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, סיפר לו את קורות השבת והודה לו על כך שיעץ לו לעשות את השבת יחד עם בנו. לאחר מכן הביע את תמיהתו באוזני הרב: 'מה קרה כאן? מה גרם לבני לשוב בתשובה בדרך כה פלאית? וכי נס היה כאן?' והרב השיב: "הפעם הראשונה בה זכה בנך להערכה כנה - היתה במושב. עד אז, בכל מקום אליו הגיע, היה הוא הילד והנער הבעייתי, כשסביבו תמיד מוצלחים וטובים ממנו, עד אז לא זכה לחוש בהערכה כלפיו מצד אי מי מהסובבים אותו. שם, במושב, רוממו אותו, העריכו אותו, הפכו אותו ל'רב', אז הוא נהיה רב...!" (הגדתי היים)

חשבו לעצמם. בהמשך השביל פגשו באדם נוסע על טרקטור. 'תוכל להסביר לנו, איך מגיעים לביתו של איצ'ה, או יצחק?' - 'הבית של הרב שם', השיב להם, בהצביעו אל המשך השביל, 'סעו אחריי'. והם נסעו אחריי.

כשנעצרו, הבחינו בשלט קטן עליו מתנוסס שמו של בנם. 'הנה כאן בית הרב', אמר, והמשיך בדרכו. ההורים ההמומים נכנסו אל החצר ונקשו בהיסוס על דלת הבית. בפתח הבית הופיע אדם נעים הליכות, זקן מסודר מעטר את פניו וציציות נראות על בגדיו. 'אבא!!' זעק איצ'ה, 'אבא שלי!!'.

בתוך שניות היו השניים חבוקים, כשדמעות זולגות מעיניהם. יצחק הכניס את הוריו אל הבית, והם עמדו כשפיהם פעור בתדהמה: שולחן שבת יהודי ערוך למופת וארון ספרים מלא בספרי קודש פיארו את הסלון, וכל הבית כולו העיד כי זהו בית של תורה ומצוות.

אך בזאת לא הסתיימו ההפתעות: לקראת שבת הגיעה קבוצה מבני המושב אל ביתם. הם קידמו את 'הרב' בברכת 'שבת שלום', וליוו אותו אחר כבוד לבית הכנסת, שם ניגש לכותל המזרח, אל מקום הרב.

הכל היה מוזר ואפוף מסתורין. בין קבלת שבת לערבית נשא הבן יקר דרשה הלכתית, כשבני המושב מאזינים לדבריו, מרותקים... סעודת שבת עברה עליהם מתוך התרוממות הרוח. מדי פעם כבש האב את בכיו. גם האם לא הצליחה להסתיר את דמעותיה. כך המשיכה הסעודה, שהפכה במשך הלילה ל'שלום זכר'.

כשעזבו אחרוני האורחים את הבית, ביקש האב מבנו ליישב לו את כל התמיהות, ולספר לו מה אירע במהלך השנים האחרונות מאז נפרדו דרכיהם. וכאן החל הבן לספר את סיפורו: "לאחר נישואיני, עברנו לגור במושב. היינו חדשים והרגשנו זרים. כבר בשבת הראשונה התחלנו להרגיש שאנחנו לא כמותם. המושגים של בני המושב היו שונים, ולפליאתנו - יחסם כלפינו היה שונה מיחסם אל שאר בני המושב. כיום, יש כאן קהילה גדולה של בעלי תשובה. אך אז, היו הם בתחילת הדרך. במהלך השבת התעוררה להם שאלה לגבי שימוש בפלטה בשבת. הם דפקו בליל שבת על דלת ביתנו: 'איציק, מותר להניח בשבת מאכל על פלטה כדי לחממו?' לא הבנתי מה הם רוצים ממני; מאז ש'העיפו' אותי מהישיבה האחרונה, לא פתחתי ספר. ובכלל, מה לי ולכל הדברים הללו? מה הם 'התלבשו' עלי? ואז הם אומרים לי בפשטות ובתמימות: 'אתה מבני ברק, לא? בטח אתה יודע מה ההלכה'. לא היה לי מה לענות, אמרתי להם שאענה להם בבוקר.

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת





בבא קמא דף ל"א

כיצד הסביר מרן הגרי"ז את חרדתו הרבה מהחמץ?

כשעמד לפוש

צריך להקפיד עד מאד שחדר הניתוח יהיה אטום, וכן יהיה נקי ומצוחצח ממש סטרילי, וכן על כל הרופאים והאחיות הנכנסים לחדר הניתוח, להיות עם מסכות על פניהם וכפפות על ידיהם וכו' וכו', וכל כך למה? כי כשעושים ניתוח ופותחים את חלל גוף האדם הרי זה מסוכן עד מאד, שלא יכנסו חיידקים לגוף, ועל כן צריך להקפיד ולהשמר שבחלל החדר לא יהיו שום חיידקים ודומיהם!"

סיים הגרי"ז זצ"ל את דבריו, והרעים בקול קודשו: "חמץ זה חיידק! וחיידק זהו כרת! וכמה שעושים ומדקדקים בשמירת המצות ואפייתן אין זה מספיק, ויש לחוש ולהישמר ככל שיכולים!"

(מידות והנהגות טובות)

בספר 'עובדות והנהגות' לבית בריסק הובא, שלאחר שהיה גומר מרן הגרי"ז זצ"ל את אפיית המצות, אשר כמה וכמה שבועות קודם לכן כבר היה טרוד ומודאג במצוה, הייתה נחה עליו נהרה של שמחה ורוגע נפשי, והיה נוהג בכל שנה לעלות לפוש מעט בבית המדרש דחסידי קרלין, שהיה בקרבת מקום למאפיית המצות.

שנה אחת כאשר עלה לפוש מעט בבית המדרש, שאלו אותו כמה חסידים: "מה עושה הרב מבריסק כזה ענין גדול מאפיית המצות? והרי גם אנו רואים את האדמו"רים שלנו, שגם הם אופים מצות, אולם אינם עושים כזה ענין מכל זה!". שמע מרן הגרי"ז זצ"ל את שאלתם, וכשכולו להט דקדושה ענה ואמר: "הסכיתו ושמעו: בידוע הדבר שכאשר עושים ל"ע ניתוח לאדם,

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי



הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מהו 'חמר מדינה' הנחשב כייין?



כמים, ויש שהסתפק בדבר. ולדעת החזון איש, בזמננו, שהיין מצוי בשפע, ובמקומות רבים אין שותים אותו כלל כי אם במועדים מסוימים, והמשקאות האחרים אינם באים כתחליף ליין - אין לשום משקה דין 'חמר מדינה'; ויש חולקים.

[שו"ע קפב, ב, משנ"ב ה, ג, ו, ז, ר"י, ושעה"צ ד; בו"מ דרשו, 5, 6, 11]

קידוש, הבדלה וכוס של ברכת המזון, אינם אלא על יין; אולם, במקום שלא מצוי בו יין, נחשב המשקה שהוא 'חמר מדינה' (= יין המדינה) פניין; והיינו המשקה שרוב בני המקום שותים ממנו בכל יום, או שעיקר שתייתם בסעודה הימנו; למעט מים, וכן מי סודה, שאינם נחשבים כייין אף במקום שמשמשים כמשקה העיקרי. ומשקאות קלים ומוגזים שעיקרם מים - יש אומרים, שדינם

מי שיש ברשותו יין - האם רשאי לקדש על 'חמר מדינה'?



ויש שנוהגים להשתמש בחמר מדינה ששותים בסעודה לכוס של ברכת המזון, גם כאשר היין מצוי בשפע; ואין למחות בידם, משום שיש אומרים שברכת המזון אינה טעונה יין כלל, ובנוסף - יש אומרים שהמשקה העיקרי שבסעודה נחשב כייין לענין זה, ויש לצרף את דעתם להקל.

[שו"ע קפב, ב, ומשנ"ב ז, יא, יב, יג, יד; בו"מ דרשו, 6-7; וראה שעה"צ ד]

כאמור, דין 'חמר מדינה' הוא דווקא כשהיין אינו מצוי. ואם היין מצוי, אך לא בשפע - אין לקדש ולהבדיל על חמר מדינה, אך לענין כוס של ברכת המזון, ניתן להקל, אלא אם כן יש ברשותו יין בכמות המספיקה הן לקידוש ולהבדלה והן לברכת המזון. ואם חמר המדינה חביב עליו מן היין, וכל שכן כשקשה לו לשתות יין - רשאי אף לקדש ולהבדיל עליו, ואף כשיש יין בביתו.

האם ניתן להבדיל על תה, קפה ובירה?



אומרים, שאינו נחשב כחמר מדינה; ויש שהקל בשעת הדחק בקפה ללא חלב בלבד.

ובירה לבנה - יש אומרים, שנחשבת כחמר מדינה, ויש שהקל רק בשעת הדחק, ובירה שחורה - נחלקו הפוסקים אם נחשבת כחמר מדינה; ויש שהקל רק בדיעבד. וחלב, אינו נחשב לחמר מדינה.

[בו"מ דרשו קפב, 11]

לדעת הסוברים שיש בזמננו דין 'חמר מדינה' (ראה לעיל) - יש שהסתפקו, האם מיצי תפוזים ואשכוליות נחשבים כחמר מדינה; ויש אומרים, שנחשבים כחמר מדינה. ונחלקו הפוסקים לענין תה, אם נחשב כחמר מדינה; ויש שהקל בשעת הדחק. וקפה - במידת חום כזו שמכבדים בה אחרים - יש אומרים, שנחשב כחמר מדינה, הן עם חלב והן ללא חלב, הן 'שחור' והן 'נמס'; ויש שהקל רק במקומות שמגישים אותו בשמחות; ויש

* כמות המים הנדרשת לנטילת 'מים אחרונים' היא כזו שיש בה כדי לנקות את הידים; ויש שכתבו, שהגר"א נהג ליטול ברביעית (150-86 סמ"ק, לשיטות השונות), כבנטילה שלפני הסעודה.
* כבר בזמן רבותינו הראשונים, היו שנהגו שלא ליטול מים אחרונים. ורבים חולקים על כך, וגם על פי הקבלה חובה ליטול מים אחרונים.
* יש אומרים, שצריך לברך ברכת המזון 'על כוס יין'. ויש אומרים שאין צורך לברך על היין אלא כששלושה אנשים ויותר אוכלים יחד; ויש אומרים, שאין חובה כלל לברך על היין.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה נהגו כמה מגדולי ישראל לעשות לפני נטילת ידים לסעודה?

ויוכל לברך עליה. ואינו נחשב כגורם 'ברכה שאינה צריכה', משום שנצרך לעשות כן כדי לצאת מידי ספק. ואכן, היו מגדולי ישראל שנהגו לעשות כן לפני כל נטילת ידים לסעודה, כיון שתמיד כאשר ידיהם נטמאו, נטלו אותם באופן הראוי לסעודה, וידיהם היו שמורות בטהרה.

[ביה"ל קנט, יג, ד"ה ולכתחילה; בו"מ דרשו, 74 ו-76]

הנוטל את ידיו ללא כוונה לשם אכילת פת, עליו ליטול שנית, ללא ברכה. ולפי זה, אדם שנטל את ידיו לאחר יציאה מבית הכסא, וכדומה, ועשה זאת באופן הראוי לנטילת ידים לסעודה, ושמר את ידיו בטהרה, וסמוך לנטילה זו חפץ לאכול סעודת פת - עליו ליטול שנית, אך ללא ברכה.

ברם, בכל מקרה כזה, רצוי שיטמא את ידיו על ידי נגיעה במקומות המכוסים, וכדומה, כדי שיתחייב בנטילה לכל הדעות,

לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il